

Н.П. Ярошенко

Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ЕНЕРГІЇ ПРОЕКТІВ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Розглянуто модель та механізм формування підприємницької енергії в розвитку організацій на основі проектів і програм.

Ключові слова: *модель, механізм, підприємницька енергія, контекст, розвиток організацій*

Рассматривается модель и механизм формирования предпринимательской энергии в развитии организаций на основе проектов и программ.

Ключевые слова: *модель, механизм, предпринимательская энергия, контекст, развитие организаций*

Consider the model and mechanism of creation entrepreneurship energy for development of organizations through projects and programs.

Key words: *model, mechanism, entrepreneurship energy, context, organization development*

Вступ

Динаміка розвитку організацій залежить від того, як формується та застосовується підприємницька енергія та побудовано ментальний простір проектів та програм розвитку. Сучасні умови ведення бізнесу в Україні вимагають концентрації уваги на створенні механізмів формування та застосування підприємницької енергії розвитку організацій [1].

Управління програмами і проектами, на основі формування та застосування підприємницької енергії, є елементом, який формує відносини між корпоративними стратегіями та програмами, а також ефективно використовує проекти в створенні корпоративних цінностей.

Метою побудови досконалого механізму формування підприємницької енергії є підвищення компетентності організації, для успішної реалізації стратегічних проектів і програми розвитку.

Сьогодні виробництво конкурентоспроможних продуктів або послуг організацією формується на основі балансу основних компетенцій організації стосовно виробництва продуктів або послуг та компетенцій з управління програмами розвитку.

Сучасна фінансово-економічна криза дала багато ясних і серйозних уроків. Вона є результатом ланцюгів системних криз в економіках різних країн, невдач ряду проектів, незважаючи на те, що були добре сплановані, використовували правильні засоби управління проектами. При цьому проекти і

програми розвитку не враховували наявний рівень турбулентності на ринках та не були прив'язані до систем цінності зацікавлених сторін. Стратегії розвитку відчували брак підприємницької енергії, аналізу контексту, концептуального опрацювання та архітектури, не були виправдані з точки зору вартості життєвого циклу програм, мали серйозні розриви між стратегічним планом і ходом реалізації програм.

Постановка проблеми дослідження

Під терміном «підприємницька енергія» будемо розуміти активність та лідерство керівництва організації стосовно впровадження проектів та програм збалансованого розвитку.

Наявність полярних поглядів на існування та вплив підприємницької енергії щодо успішного впровадження програм розвитку викликано розбіжностями в розумінні того, що таке підприємницька енергія в управлінні проектами та програмами.

Сюди можна включити образи зовнішніх та внутрішніх джерел підприємницької енергії, лідерство, відповідні емоції, потреби, настрої, асоціації тощо. Цей набір можна математично моделювати за допомогою деякої множини, наділеної додатковими математичними структурами (метрикою, топологією і т.п.). В статті застосуємо гіпотезу про єдність підприємницької енергії для забезпечення сталого збалансованого розвитку організації на основі обраної стратегії. Однак, при

такому загальному підході поняття підприємницької енергії буде включати в себе абсолютно різномірні елементи, такі що відображають джерела енергії, її передавачі, підсилювачі або трансформатори.

Велике значення в розвитку має внутрішній та зовнішній контексти організації. Під контекстом будемо розуміти поведінку оточення та систему контекстуальних компетенцій команди проекту [3], яка пов'язує діяльність з управління проектами з бізнесом організації. Під бізнесом організації будемо розуміти операційну діяльність організації, яка спрямована на випуск продукції або надання послуг. У процесі розвитку контекстуальних компетенцій з управління проектами та програмами формується рухомий контекст, який підживлює проекти розвитку та операційну діяльність організації. Проблема досліджень формулюється як визначення взаємозв'язків підприємницької енергії, ментального простору та рухомого контексту операційної та проектної діяльності організації з метою побудови ефективних механізмів розвитку організаційної компетентності та конкурентоспроможності.

Невирішені проблеми

Для дослідження взаємного впливу внутрішньої та зовнішньої підприємницької енергії необхідно визначити систему показників стану організації, які формують потенціал розвитку. При цьому необхідно відстежувати значення обраних показників у минулі та поточні моменти часу, про крок дискретизації процесу оцінки, про формулу згортання багатьох показників до раціональної їх кількості, щоб можна було графічно уявити процес формування та використання підприємницької енергії у програмах розвитку організації.

Єдиних методик оцінювання підприємницької енергії програм розвитку на сьогодні не існує. Оцінка енергії розвитку повинна здійснюватися на основі ієрархічної (або близько до неї) системи показників. Відправним пунктом для створення такої системи показників має бути система інвестування та спільних цінностей, яка формує рухомий контекст розвитку організації.

Мета статті

Метою статті є побудова багатовимірної моделі підприємницької енергії успішного впровадження проектів та програм розвитку організації.

Визначення підприємницької енергії на базі сучасних концепції розвитку

Ключовими елементами, які формують підприємницьку енергію є внутрішні та зовнішні зацікавлені сторони (рис. 1). Зовнішні зацікавлені сторони, які генерують зовнішню енергію, розміщені на границі ментального простору та

впливають на хід реалізації проектів та програм. Внутрішні зацікавлені сторони, що формують енергію, знаходяться всередині ментального простору та взаємодіють з командами проектів. У даному випадку ментальний простір є середовищем, де застосовується підприємницька енергія організації. Підсилювачем формування такої енергії є інвестори та креативні технології, що ініціюють інновації в програмах розвитку. Стратегія організаційного розвитку є трансформатором підприємницької енергії до приймача – програми розвитку.

Рис. 1. Загальна схема механізму формування та реалізації підприємницької енергії

Підприємницька енергія зацікавлених сторін формується у трилогії – «раціо-емоціо-інтуїцію». При цьому раціональне розміщення фокальної точки є мотиватором команди проекту до успіху програми організаційного розвитку.

Рис. 2. Формування підприємницької енергії зацікавленими сторонами

Координація поєднання зовнішньої та внутрішньої підприємницької енергії забезпечує стабільність реалізації програми організаційного розвитку.

Модель формування та застосування підприємницької енергії проектів та програм розвитку організацій

Розглянемо базову формулу організаційних змін в проектах розвитку: якщо сумарний рівень початкової підприємницької енергії, що враховує привабливість образу майбутніх змін і визначеність першого кроку щодо інвестування та лідерства, та наявність достатнього рівня поновлюваної підприємницької енергії, що формується в ході реалізації проекту, перевищує загальний обсяг змін, з урахуванням обмежень у часі, то проект організаційного розвитку може здійснитися успішно.

За своєю внутрішньою структурою підприємницька енергія є багатовимірною. Головними вимірами, які досліджуються в даній статті є: фінансові та інші ресурси, які інвестуються в програми розвитку, знання та креативні технології, які застосовуються як підсилювачі підприємницької енергії, лідерство керівництва та мотивація на розвиток.

Розглянемо кожен з вимірів.

Фінансові та інші ресурси визначають зовнішні та внутрішні інвестиції, які необхідні програмі організаційного розвитку.

Креативні технології та знання можуть бути віднесені до специфічного виду ресурсів. У програмах розвитку вони формують інноваційні механізми, які забезпечують або підтримують конкурентоспроможність продуктів та організацій.

Лідерство та мотивація до розвитку є виміром, що забезпечує успіх впровадження програм розвитку.

Поновлювальна підприємницька енергія необхідна для успішного продовження та закінчення проекту розвитку. Поновлювальна підприємницька енергія обраховується на основі розуміння наявності інвестиційних ресурсів (внутрішніх та зовнішніх), лідерства в ході впровадження проекту, компетентності проектних менеджерів та організації та її мотивації до розвитку.

Автором розроблена система індикаторів, які формують в межах кожного виміру модель підприємницької енергії. Така система індикаторів буде представлена у наступній статті автора.

Висновки

Визначена модель формування та застосування у програмах розвитку підприємницької енергії організацій.

Модель побудована на основі координації фокальних точок внутрішніх та зовнішніх джерел енергії в трилогії «раціо-емоціо-інтуїцію». Це дозволяє у віхових станах проектів розвитку щодо прийняття інвестиційних рішень координувати підприємницьку енергію.

Список літератури

1. Азаров М.Я. *Інноваційні механізми управління програм розвитку* / М.Я. Азаров, Ф.О. Ярошенко, С.Д. Бушуєв. – К.: «Самміт книга», 2011. – 564 с.
2. Ярошенко Ф.А. *Управление инновационными проектами и программами на основе системы знаний Р2М: Монография* // Ф.А. Ярошенко, С.Д. Бушуєв, Х. Танака. – К.: «Самміт книга», 2011. – 268 с.
3. Бушуєв С.Д. *Основы профессиональных знаний и система оценки компетенции проектных менеджеров (National Competence Baseline, NCB UA Version 3.10)* / С.Д. Бушуєв, Н.С. Бушуєва. – К.: ІРІДУМ, 2010. – 225 с.

Стаття надійшла до редколегії 21.06.2013

Рецензент: д-р техн. наук, проф. С.Д. Бушуєв, Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ.